

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Quid sit spatium locale, quod imaginarium vocatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

scus sine resituata, vt scio hominis sine homine sedente, &c. quàm, vt detur actio sine agente, & termino, vnio sine extremis vnitis, passio sine subiecto patiente, &c. Eset autem possibile de potentia Dei absolutà, si esset possibilis presentia, & consequenter figura, scus vt scio, &c. quæ non esset modus, sed res, vt constat: siquidem accidens, quod media superaddita vnione vnitur subiecto, benè potest de potentia absolutà subsistere separatim ab illo. Tertio: quia per presentiam sibi vnitam mediâ interiectâ vnione non fit quidpiam præfens spatio, cui talis presentia responderet: aliàs humanitas Christi domini vnita immensitati Dei non posset non vbiq; esse, quod est absurdum: &, quidquid est vnium rei alicubi præfenti, non posset non esse præfens ibidem, vt potè vnium saltem mediâ presentia illius, quod plus, quàm falsum esse, ex dicendis constabit. Igitur fieri aliquid præfens alicui spatio nisi à presentia, quæ sit modus immediatè efficiens se ipso id, quod sit præfens, provenire non potest. Quarto: quia negari nequit, esse possibilem presentiam facientem suum subiectum præfens spatio, quæ sit modus eius. Ergo impossibilis est presentia id ipsum præfens, quæ sit res: effectus enim formales modi, & rei non possunt non esse diuersi, vt alibi ostendo; & satis ex se apparet: proindeque idem effectus formalis à modo, & à re nasci non potest. Hæc satis pro sententia communi. Quæ autem pro suâ assert Arriaga à paritate aliorum accidentium, quæ non sunt modi, non vrgent. Negamus enim paritatem. Et quidem ab eadem paritate posset inferre, actionem, passionem, vnionem, & alia huiusmodi, quæ citra omne dubium sunt modi, modos non esse.

Propositio 4.

25 Possibilem censeo rem siue substantialem, siue accidentalem, quæ se ipsa sine aliâ presentia à se distincta sit præfens alicui spatio locali; atque ad eam ei essentialiter affixa.

Primò. Quia in tali re nulla cernitur contradictionis implicatio. Secundò. Quia prædicata in varijs entibus dispersa, in eodem possunt identificata inueniri, quando inter se non sunt opposita, vt satis ex se videtur notum. Multa autem sunt aliorum entium prædicata, quæ prædicato vocationis nullatenus opposita sunt. Et quidem Deus se ipso absque presentia superaddita est præfens omni spatio. Ergo effectus formalis præfentis alicui spatio à formâ identificatâ cum re præfente nasci potest; vt & in ipsâ presentia locali nostrâ cernitur, quæ se ipsâ est spatio præfens. Quidni possibilis erit creatura, quæ per prædicatum presentia cum alijs identificato spatio locali præfens fiat?

QUESTIO II.

Quid sit spatium locale, quod imaginarium vocatur.

26 Inter Philosophos antiquos, qui, huiusmodi spatium locum esse, dicebant, quales fuerunt Stoici, Epicurei, & alij quæst. 3. referendi, quidam putarunt, teste Soar. disput. 51. Methaph. sect. 1. & Conimbric. lib. 4. Physic. cap. 5. quæst. 1. artic. 2. esse illud ens quoddam incorruptibile, & æternum, ac prorsus immobile, intra cuius finem tanquam intra receptaculum quoddam reale, & verum cætera cuncta recipiuntur, seu collocantur. Quam sententiam nouissimè defendit Petrus Gasendus in suâ Epicuræâ Philosophiâ tom. 1. à pag. 605. per multas sequentes, vbi sæpe dicit, huiusmodi spatium, esse rem quamdam æternam, immobilem, & incorpoream, quæ tamen neque est substantia, neque accidens; (non enim diuidi ens verum, & reale adæquatè in substantiam, & accidens, sed insuper in locum, & tempus); sed interuallum, intercapedo, spatium, siue spaciales dimensiones reuera, & independentè à nostro intellectu habentes esse à parte rei. Communis tamen reliquorum Philosophorum, præsertim recentiorum, sententia est, spatium, quod imaginarium vocatur, nullatenus esse quidpiam positium à Deo distinctum, & actu existens à parte rei; tamen si à nobis ad instar cuiusdam actualis extensionis concipiatur. Ita sentiunt Soar. Conimbr. supra Petrus Hurtad. disput. 14. Physic. sect. 2. Arriaga disput. 14. Physic. sect. 3. Quiedo controuert. 15. Physic. punt. 2. Franciscus Alphons. in Physic. disput. 22. sect. 2. Cardinal. de Lugo. tom. de Sacrament. disput. 5. de Eucharist. sect. 6. Spinula. disput. 10. Physic. sect. 1. Carlet. disput. 33. Physic. in initio, Lynce lib. 7. Physic. tract. 1. cap. 2. & alij communiter. Quorum multi nihilominus dicunt, spatium locale, dictum imaginarium, non merum figmentum, sed realem quamdam capacitatem esse (putà realitate, non existentia, sed essentia) consistentem in possibilitate cuiusdam localis presentia circumquaque in infinitum extensa. Nonnulli verò sequuti Lessium lib. 2. de Perfect. diuinis cap. 2. dicunt, spatium locale à parte rei esse ipsam immensitatem Dei infinite circumquaque diffusam, & virtualiter diuisibilem. Alij censent, consistere illud in negatione chymæ vbiq; necessariò existente. Alij, vt Carlet. supra sect. 2. in negatione non tollibili vocationis realis constata ex negationibus omnium vocationum extensiuè possibilium, vt vbiq; sit non tollibilis, seu necessariò existens; eo quòd negationes singulæ singularum vocationum inde sunt tollibiles, vbi vocationes, quas negant, possunt existere; aggregatum verò omnium omnino necessariò est vbiq; diffusum. Alij denique existimant, spatium prædictum merum figmentum esse absque vilo fundamento reali.

Propositio 1.

27 Spatium, quod imaginarium appellant, non est aliquid positivum reale, & verum actu existens à parte rei, realiterque distinctum à Deo.

Probatur. Quia eiusmodi spatium ex suo conceptu, ut fatentur omnes, extensio quædam est quoquoersus infinita, immobilis, incorruptibilis, & æterna. Sed tale quid à parte rei non datur distinctum à Deo existens, ut fides docet: secundum quam cuncta, quæ sunt à parte rei existentia, & distincta à Deo, ab ipso in tempore facta sunt. Ergo tale quid ens quoddam rationis suppositivum est existens in mente, & imaginatione nostrâ dumtaxat; tamen cum fundamento in re, ut mox explicabo.

28 Respondet Gassendus pag. 616. non videri inconueniens, admittere tale quid à parte rei improductum, & independens à Deo, utpotè quod non est in genere entium producibilium, à Deoque proinde pendendum; quandoquidem Doctores Theologi passim docent, rerum essentias æternas, atque improductas, & à Deo independentes esse; quod intolerabilius videtur. Fallitur tamen, me quidem iudice, Auctor iste: quia asserere, rerum essentias esse æternas, & improductas, & independentes à Deo, quo sensu asseruntur à Theologis, nihil derogat fidei; tantum enim volunt, esse quasdam veritates quidditativas, & obiectivas ad rerum essentias spectantes semper, atque adeo ab æterno per vera iudicia iudicabiles, & enuntiabiles per veras propositiones independentes ab eorum existentia actuali; & consequenter à nutu voluntatis diuinæ, ut fufius explicatum est à nobis in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 1. At ens quoddam reale, & actu existens concedere improductum, & independens à voluntate Dei, ab ipsoque Deo distinctum, quale Gassendus putat esse spatium locale, non video, qui fieri possit, ut non sit contra fidem.

29 Ratione etiam naturali ostenditur, tale ens repugnare. Quia, quidquid existit, & non ab alio tanquam à causa, hoc ipso est primum, ens, fons totius esse, atque adeo vndequaque, & essentialiter infinitum, & vnicum, & Deus, ut ex decursu huius Operis, & præsertim ex disput. 14. constabit. Ergo impossibile est ens existens independentem ab alio tanquam à causa, quod sit reale, & verum, & non sit Deus; quale ponitur à Gassendo spatium locale.

Propositio 2.

30 Independentem à conceptione, siue imaginatione nostrâ consistere, dicendum est, spatium locale in possibilitate reali, & verâ præsentiarum verorum entium sine sine circumquaque extensarum; quæ subinde possibilitas capacitas quædam realis talium entium venit vocanda, non quidem realitate existentia, sed realitate essentia, seu quidditatis, seu possibilitatis iuxta doctrinam vniuersalem de statibus rerum traditam in Pharo Scient. disput. 10.

Ita tenent re ipsâ, aut etiam loquantur multi ex præcitatæ Doctores, & satis congruè. Quia, cum sit de essentia huiusmodi præsentiarum, prædictam extensionem infinitam quoquoersus conficere, quemadmodum illam verè conficerent essentialiter, si existerent; ita modo verè conficiunt quidditatiuè, seu possibiliter, quatenus verè sunt possibles ynacquæque in gradu suo, & non in alio, etiam, dum non existunt. Verèque proinde huiusmodi earum possibilitas capacitas quædam realis est omnium verorum entium, quæ cum huiusmodi extensione vnumquodque in suo gradu per tales præsentias locari possunt, siue præsentia reddi. Realis, inquam, non realitate existentia; sed realitate essentia: quo pacto realis capacitas, atque adeo etiam reale spatium dici potest.

Cæterum, quia huiusmodi realis capacitas, realisve possibilitas præsentiarum sine sine circumquaque extensarum, seu componentium extensionem circumquaque infinitam connaturalissimè apprehenditur, siue concipitur à nobis per speciem cuiusdam magnitudinis ab omni ente permeabilis, seu penetrabilis, atque æternaliter, & immobiliter existentis, spatium imaginarium, dum sic concipitur, dici solet: quia tale, quale nobis per talem speciem apparet, re ipsâ non est. Quo iure etiam, dum negationem concipimus per speciem rei positivæ, & quod re ipsâ non est actus, neque relatio formalis, per speciem actus, aut relationis, obiectum quoddam imaginarium dici posse concipi à nobis. Vnde sicut, cum concipimus negationem per speciem entis, & quod in se est absolutum, per speciem relatiui, entia quædam rationis facimus non ficta, sed suppositiua, iuxta doctrinam statutam in Pharo Scient. disput. 12. quia, quod per tales conceptus intendit intellectus cognoscere, veritates quædam reales sunt, absoluteque proinde dicimur concipere veritates reales; quia fundamenta vnde sumuntur, seu potius pro quibus substituantur prædicti conceptus, reales sunt. Ita, cum prædictam capacitatem, possibilitatemve præsentiarum per prædictam magnitudinis iam actu extensæ speciem concipimus, ens quoddam rationis facere dicendi sumus, non fictum, sed suppositivum; quia id, quod per talem conceptum intendit intellectus nosse cognoscere, veritas quædam realis est, nempe capacitas, seu possibilitas ipsa. Absoluteque proinde dici etiam potest, concipere nos eo conceptu aliquid reale; nempe capacitatem, siue spatium, quod, licet formaliter sumptum, prout nobis per eam speciem apparet, sit quid rationis modo dicto, fundamentaliter tamen sumptum, prout in se se habet, quid reale est, non quidem realitate existentia, sed realitate essentia. Ex quibus apparet, quo sensu spatium locale reale quid, & quo sensu quid imaginarium veniat dicendum.

Aduerto tamen, aliter, quàm per prædictam speciem, posse prædictam possibilitatem, aut quidditatem præsentiarum, quam spatium reale realitate essentia dicimus, concipi à nobis. Si tamen aliter concipiatur, conceptus obiectiuus eius non euadet idoneus, uti euadit ille, quem per prædictam speciem formamus, ut nobis sit loco mensuræ, qua mensuramus rerum præsentias, & in ordine ad quam dignoscimus earum distantias, contiguitates, penetra-

tio;

iones, &c. Tantum interest eandem veritatem obiectivam per hanc, aut per aliam speciem, sub istoque, aut alio conceptu concipi à nobis. Quod & in alijs materijs cernere est. Si enim concipias quantitatem per speciem cuiusdam entis non implicantis contradiccionem, atque adeo producibilis; utique sub tali conceptu non poterit tibi servire loco mensuræ ad alias quantitates metiendas; bene tamen, si illam concipias per speciem cuiusdam lineæ tantæ extensionis, aut cuiusdam superficiæ tantæ extensionis, & talis figuræ, aut cuiusdam solidi tantæ etiam extensionis, & talis figuræ. Sic, si concipias possibilitatem, aut quiditatem præsentiarum, seu potius præsentia totalis ex eis compositæ (quam dicimus spatium reale realitate essentiali) per speciem cuiusdam entis non implicantis contradiccionem, & producibilis à Deo; certe tibi sub hoc conceptu deferuire non poterit ad mensurandas, & dignoscendas præsentias rerum, earumque distantias, propinquitates, penetrations, &c. Bene tamen, si illam concipias, uti concipitur, cum cadit sub hoc nomen *spatium locale*, per speciem cuiusdam magnitudinis actu existentis, prorsus continuæ, quoquoersus, & circumquaque infinite extensæ, quoad longitudinem scilicet, quoad latitudinem, & quoad profunditatem, ab omni ente penetrabilem, qualis profectò prædicta totalis præsentia re ipsa est præcisè per se considerata absque omni alio ente, non quidem existentialiter, ut concipitur, sed quiditativè, & essentialiter.

33 Deinde est etiam advertendum, spatium locale non consistere re ipsa in capacitate, seu possibilitate omnium præsentiarum possibilem, sed earum præcisè, quæ satis sunt ad componendam suapte essentiali extensionem circumquaque continuam, & infinitam, expertemque omnis quasi intensiois. Vnde, cum in quovis gradu seriei extensionis præsentiarum possibilem sint infinite aliæ præsentia suapte essentiali inter se penetrata, atque adeo nullam inter se comparata facientes extensionem, sed quamdam veluti intentionem, ut supra quæst. 1. propos. 2. dicebamus; indeque fiat, possibile esse infinitas quoad multitudinem præsentias totales inter se penetratas, quarum singula sint circumquaque infinite quoad trinam extensionem; putandum non est, spatium locale re ipsa in possibilitate consistere omnium istarum præsentiarum. Consistit namque vel in unica sola earum vagè usurpata, vel in conceptu extensionis omnium ab omni earumdem intensioe præciso. Ita quidem, ut spatium locale compositum sit dumtaxat quoad extensionem, eamque continuam, & infinitam, quoad intensioem verò penitus simplex; atque adeo quoad extensionem sit divisibile, quoad intensioem verò minime, sed penitus indivisibile; quale etiam à nobis concipitur eo conceptu iam exposito, sub quo spatium imaginarium vocatur.

34 Ex quibus omnibus concluditur; quæcumque de rerum præsentia affirmare solemus relatè ad spatium locale, prout illud nos imaginamur, ut, quod hæc, & illa præsentia, & res, quas afficiunt, penetrantur in eodem spatio; quod talis res in tali spatio existit, in eo ve vbiatur, seu præsens est; quod penetratur, quod adæquatur cum illo; quod est contigua spatio immediato; quod, prout in hoc spatio existit, tantum distat ab illo, &c. quæcumque, inquam, ita dicimus,

perinde esse vera, ac si spatium locale ita se haberet à parte rei, ut à nobis concipitur. Quia in huiusmodi loquutionibus tum huius materiæ, tum aliarum non tam attenditur ad conceptus suppositivos, quos noster intellectus format de rebus, quam ad fundamenta realia, & vera, vnde illos sumit, seu potius pro quibus cognoscendis illos substituit iuxta doctrinam generalem traditam in Pharo Scient. disput. citat. atque etiam alibi. In hac autem materiâ ad omnes hæc loquutiones fundamenta realia præbent tum quiditas præsentiarum, in quibus prout possibilem spatium locale re ipsa consistit, capacitasque subinde quædam earum est, tum quiditas præsentiarum existentium, quæ cum illis, cum capacitate ve conflata ex illis comparatur aliquo ex dictis modis.

Quæ cum ita sint; infero primò, neutquam dicendum esse spatium locale in immensitate intrinsecâ Dei re ipsa consistere. Tum quia cogitatio hæc aliena est prorsus à mente penè omnium Theologorum celebri quæstione inquirentium, utrum Deus sit in spatio imaginario extra Cælum; quæ quæstio nugatoria esset, si spatium imaginarium esset Deus ipse: imò & à mente omnium Philosophorum passim dicentium de vnaquaque re, esse eam in hoc, aut in illo spatio locatam, aut esse eam ab hoc, vel ab illo spatio distantem. Cum tamen nemo unquam putaverit, aut imaginare, nedum asserere, potuerit, esse rem aliquam locatam in Deo, vel distantem ab ipso. Tum quia immensitas intrinsecâ Dei omnino est indivisibilis, etiam virtualiter, ut ostendemus disput. 6. & consequenter penitus inextensa intrinsecâ. Constat autem spatium locale divisibile, & extensum esse debere. Tum denique quia ab spatio locali habet semiextrinsecâ Deus esse circumquaque infinite extensum, prout explicabimus disput. citat. Nequit igitur esse Deus entitativè ipsum spatium locale.

Secundò infero, spatium locale re ipsa in nulla negatione entis aut impossibili, aut possibili posse consistere. Tum quia titulus existentia actualis negationis, cui Aduersarij nituntur ad constituendum in illa spatium locale, nullus est; siquidem negatio nullum esse actuale habet: cum non in esse, sed potius in non esse, consistat, prout latè in Pharo Scient. disput. 9. quæst. 3. expositum est. Tum quia negatio vel eâ ratione, qua per quamdam æquivalentiam dici potest existens iuxta dicta ibidem, nequit ratione sui esse extensa, prout requiritur ad spatium locale, sed tantum ratione extensionis positivæ, quam remouet: atque ita in quiditate huius, quando est possibilis, potius, quam in ipsius negatione dicendum est re ipsa consistere spatium locale. Dico, quando est possibilis: quia, cum spatium locale debeat esse quædam capacitas, & consequenter possibilitas extensionis localis, in extensione impossibili nullatenus potest consistere. Vnde patet, negationem extensionis impossibilis duplici titulo non posse esse spatium locale. Primò; quia non habet extensionem ratione sui. Secundò; quia extensio, quam remouet, inepta est ad spatium locale. Negationem verò extensionis possibilis tum primò ex dictis duobus titulis; tum insuper alio non posse esse spatium locale: quia scilicet non est necessaria, seu non tollibilis, prout debet esse spatium locale; cum possit per ipsam extensionem possibilem, quam remouet, penitus tolli, ut contra Carleton ostendimus

mus infra quæst. 9. Vbi etiam monstrabimus, negationem entis seu possibilis, seu impossibilis omnino inextensi nullatenus extensam esse; atque adeo eo præterea titulo esse illam ad spatium locale prorsus ineptam. Denique nulla negatio potest esse spatium locale: quia nulla negatio est capacitas extensionis positivæ qualis debet esse spatium locale, ut satis superque est per se notum; & quia nulla negatio est idonea mensura entis positivi, qualis est omnium locabilium spatium locale; cum potius omnis negatio est contra per ens positivum merienda veniat, qua ratione potest negatio cadere sub mensuram.

37 Iam verò, capacitatem, seu possibilitatem localis extensionis, in qua ponimus reipsa spatium locale, non esse quidpiam actu existens reipsa, nequaquam debuisset mouere, ut mouit Carleton & alios ad hoc, ut derelicta sententiâ communi, confugerent ad quaerendum illud in negationibus. Quia ad hoc, ut nos cum veritate loquamur, ut sæpe loquimur, quasi supponentes esse spatium locale aliquid actu existens; sat est, quod ita illud imaginemur, & quod reuera subsistant fundamenta, quæ huiusmodi loquutionum sunt veritativæ iuxta doctrinam stabilitam. numer. 34.

38 Tertio tandem infero, spatium locale, quod imaginarium vocamus, non esse merum figmentum absque reali fundamento constitutum; atque adeo, non esse ens rationis fictum, etsi sit ens rationis suppositivum sui præm formaliter habens pro fundamento reali capacitatem, seu possibilitatem extensionis localis, siue præsentiam localis extensæ circumquaque infinitæ, prout satis superque constat ex hæcenus dictis.

QVAESTIO III.

Quid sit locus, seu potius quid venias hoc nomine nuncupandum.

39 **E**Tenim, suppositis dictis in primâ, & secundâ quæst. hæc quæstio tertia dumtaxat de nomine est. Stoici, Epicurei, & alij ex Philosophis antiquioribus spatium illud, quod nos imaginarium vocamus, quodque prius corpore Inane appellabant, repletum corpore ipsius corporis locum esse dixerunt. Quam sententiam sequuti sunt præterea Empiricus, Straton, Lampiscenus, Syrianus, Galenus, Philoponus, & alij, ut referunt Comimbrius lib. 4. Physic. cap. 5. quæst. 1. art. 2. & Petrus Castellus pro eadem novissimè stans tom. suo 1. Philosophiæ Epicuri pag. 611. & sequentibus.

40 Aristoteles verò lib. 4. Physic. cap. 4. docet, locum esse Circumdantis corporis extremum immobile primum. Quem omnes Peripatetici sequuti sunt. Vnde illa vulgaris definitio loci manavit, *Est ultima superficies corporis continentis immobilis primò.* Dicitur corporis continentis primò, ad excludendas ultimas superficies aliorum corporum maiorum, quæ non immediatè, sed remotè, atque adeo veluti secundariò continent locatum, & locum. Dicitur etiam superficies immobilis iuxta communem expositionem, præsertim Recreatorum, ut significetur, ultimam superficiem corporis continentis, seu circundan-

tis locatum, non utrunque esse locum eius, sed reduplicativè ut præsentem in tali spatio, quo pacto ratione præsentiam immobilis est. Ex quo patet, locum iuxta sententiam istam ex duobus necessariò componi, ex superficie scilicet ultimâ corporis continentis, & ex præsentiam eius in tali spatio, à qua habet, ut sit immobilis, qualis locus esse debet iuxta sententiam omnium; alioquin posset locatum prorsus immotum mutare loca, aut non mutando loca moveri. Quod utrumque reputatur absurdum. Vnde, stando in hac sententiâ, vulgò colligitur ad identitatem numericam loci neque requiri identitatem superficiæ ambientis, neque identitatem præsentiam eius, sed locam identitatem spatij localis eiusmodi superficiæ. Ob idque turrim semper dicendam manere in eodem loco; tamen singulis momentis mutet superficiæ aeris ambientis cum ipsarum præsentis; quia semper est verum, manere circumdatam aliquâ superficie immediatâ alicuius corporis continentis per aliquam præsentiam præsentem in hoc numero spatio locali, quod imaginarium appellant. Et è conversò ob id aquam in vase inclusam mutare loca, dum vas movetur; tamen intra eandem semper ultimam superficiem vasis contineatur: quia mutat spatia, quibus talis superficies per motum successivè sit præsens.

Tertia sententia potest eorum esse, qui præsentiam, quam mobile per motum adquiret intrinsicam sibi, & in hærentem, iuxta dicta quæst. 1. locum intrinsicum appellant, quem modum loquendi probabilem reputant Tolet. lib. 4. Physic. quæst. 8. & Soar. disput. 51. Met. sect. 2.

Ego in hac quæstione de nomine arbitror primò, spatium locale satis congruè dici locum rei tali spatio correspondentis, siue illud quid reale, siue quid imaginarium esse dicatur, quo pacto explicatum est quæst. 2. Imò de facto iuxta vulgarem, communemque hominum conceptionem satis frequenter, ne dicam plerumque, venit haud dubie nomine loci intelligendum eiusmodi spatium. Eius autem appellationis congruitas in eo stat, quòd omnium conceptione proprietates loci sunt, esse immobilem, esse æqualem locato, siue ei adequari, acquiri per motum latioris, recipere in se locatum, &c. Quæ omnes iunctæ in nullo alio conceptu ita propriè, ac in prædicto spatio reperiunt videntur. Secundò arbitror, bene etiam dici locum, extrinsecum tamen, quem Aristoteles definiit. Tertio, improprie valdè, & abusive dici locum præsentiam intrinsicam rei locatæ: quia omnis res locata in suo loco dicitur esse, aut præsens esse, & tamen nulla unquam res dicitur esse, aut præsens esse in sua intrinsecâ præsentiam. Quare, hac usurpatione loci relicta, iuxta alias duas duplex locus est distinguendus, quorum primus locus imaginarius; secundus verò locus realis distinctionis gratiâ dicentur. Itaque spatium, quod imaginarium appellant, aut spatium locale, aut locus imaginarius dicitur deinceps: locus autem realis ille, quem definiit Aristoteles, nimirum superficies immobilis ambiens immediatè rem locatam, Quo fere modo etiam in imaginarium, & reale dividemus tempus inferius disput. 7. quæst. 2.

Vnde colliges; qua ratione Cælum omnium supremum, (quod veteres Philosophi primum mobile esse putabant, nos verò credimus, esse